

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI. CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), APRIL 15, 1943. STEVILKA (NUMBER) 87

BALKANSKI VAZALI SE PRIČELI UPIRATI HITLERJU

Madžarska je odklonila Hitlerjevo zahtevo po nadaljnjem vojaštvu in delavstvu.

MADŽARSKA POZIVA IZ RUSIJE SVOJE DIVIZIJE IN IZ NEMČIJE SVOJE DELAVSTVO

STOCKHOLM, 14. aprila. — Iz verodostojnih virov poročajo, da je Madžarska odbila nemško zahtevo, da bi s svojim vojaštvom pomagala braniti Balkan, in da je istočasno odpoklicala svoje čete iz Rusije. Mussolini je zahteval od madžarskega premierja Nikolaja Kallaya čete za obrambo Balkana, toda premier mu je odgovoril, da ne bodo madžarske čete poslane preko južnih meja. **Odpoklic Madžarov iz Rusije** Isto poročila naznani, da je Madžarska odpoklicala iz Rusije svoj drug armadni zbor, kar pomeni, da so ostale svoje prve armade, približno 40.000 mož. Madžarska se je pričela vedno odločneje upirati nemškim zahtevam. Najprej se je uprla, da bi poslala nadaljne čete v Rusijo, nato se je uprla poslati svoje delavstvo v Nemčijo, odkoder je odpoklicala približno 35.000 svojih delavcev.

Hitler silno zaposlen LONDON, 14. aprila. — Danes se je doznalo, da je imel Hitler dva dni trajajočo konferenco z Antonescujem, rumunskim voditeljem, v svojem mrzličnem prizadevanju, da bi zapahnil zadnja vrata Balkana pred zavezniško invazijo. Ta konferenca je prišla tik za petami drugih konferenc, ki jih je imel Hitler s svojimi vazali.

V London so prispela poročila, da je poslal Hitler 3.000 prvovrstnih letal v Italijo.

Napetost na Balkanu Agencija Tass poroča o veliki napetosti na Balkanu. Po uroku Heinricha Himmlerja, načelnika Gestapa, je bilo poslano nemškim organizacijam v Rumuniji, v Bolgariji, Madžarski in Slovaški mnogo strelnega orožja, strojne, pušk in revolverjev.

Dve leti krvavih bojov jugoslovanskega ljudstva in osvobodilnih armad

Ljudstvo Jugoslavije se junaško bori proti brutalnim nemškim in laškim hordam. — Popolna izjalovitev četrtne ofenzive okupatorjev.

MOSKVA, 14. aprila. — Dne 14. aprila je poteklo dve leti, kar so nacistične horde napadle Jugoslavijo. Jugoslavlani so se, zvesti tradicijam svojih očetov, dvignili v boj proti okupatorjem. Zdaj se že dve leti jugoslovanski rodoljubi hrabro bori proti Hitlerjevimi in italijanskim barbarom.

Poveljnika — Črnogorca Velike važnosti je ofenziva, ki sta jo podvzeli druga in tretja divizija narodne vojske. Odredi teh divizij so pod poveljstvom mladih Črnogorcev Petra Dančevića in Petra Četkovića prestopili reko Neretvo ter pričeli energično ofenzivo proti sovražniku, ki so ga prisilili na umik proti Sandžaku.

Posebno težak udarec je bil zadan sovražniku v Sarajevu-Mostar odseku, kjer so partizani zavzeli železniško progo in cesto v razdalji 100 kilometrov. **Brezusposobnost ofenziv** V teku dvomesečnih krvavih bojov okupatorjem ni uspelo uničiti jugoslovanskih partizanov niti jim ni uspelo oslabil njihovo napadalno moč. Tekom te ofenzive je narodna vojska ne samo očuvala osvobodljene kraje, temveč je še razširila osvobodjeno ozemlje.

Pokojna Johana Cecelic Kot smo že včeraj poročali, je preminila Mrs. Johana Cecelic, rojena Peskar, star 68 let. Stanovala je na 21070 North Vine St. Pokojnica je bila doma iz vasi Trebnje na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 40 leti. Tukaj zapuščala zaljubljenega soproga Josepha, pet sinov: Josepha, Johna, Pvt. Edwarda, Louisa in Pvt. Franka, tri sinuhe, Anno, Adalynne in Christine ter sedem vnukov: Johna, Josepha, Anno, Jean, Louise, Elsie in Harryja.

Pokojnica je bila članica društva Napredek št. 132 ABZ., katerega je sin John tajnik in društva Slov. dom št. 6 SDZ. Pogreb se bo vršil v soboto zjutraj ob 9.15 uri iz pogrebneega zavoda August F. Svetek, 378 E. 152 St., v cerkev sv. Kristine in nato na Calvary pokopališče. Bodi ji ohranjen blag spomin, preostali pa naše soznanjci!

2. kampanja za vojno posojilo v pomoč velikim ofenzivam

V kampanji bo treba nabrati trinajst milijard dolarjev vojnega posojila, da se more izvojevati zmago.

Za čas ko kampanja prihaja do vrhunca in protiinvazija evropskega kontinenta, vlada Združenih držav začenja svojo največjo finančno kampanjo v zgodovini—za 13 bilijonov dolarjev, da se financira vojni napor. Vsak poznavatelj gospodarstva se zaveda, kak vpliv bo to imelo na domači fronti in tudi na bojiščih samih. Ako kupna sila se ne spravi za nakupe vojnih bondev in znak, tej deželi preti inflacija, in taka nekontrolirana inflacija bi rušila našo celotno ekonomijo—denar bi postal brez vrednosti vsled rastjočih cen, štednje bi izginile, produkcija bi se skrčila, zmaga sama bi bila v nevarnosti.

Dežela bo imela letos približno štirideset bilijonov dolarjev na razpolago za investicije čez tekoče stroške. Ta denar se lahko postavi na delo na razne načine: vojne hranilne bonde, hranilne note za davke in zakladniške obveznice. Dodatno zakladnica Združenih držav nudi razne nove obveznice na prodaj namenjene za ljudi kateregorkoli gospodarskega razreda.

Trinajst bilijonov dolarjev se mora dobiti, da tovarne izdelajo tanke, letala in topove; da se prehranijo in oblačijo ter prevažajo ljudje, ki bodo rabili to orožje.

Rusija je zmožna zlomiti vsako nemško ofenzivo

“Pravda” pravi, da je bila nemška ofenziva v Ukrajini velika izjalovitev.

MOSKA, 14. aprila. — List Pravda pravi, da je sovjetska armada sedaj zmožna zlomiti katero koli nemško ofenzivo ter začet svojo lastno ofenzivo.

Pravda izjavlja, da je bila nemška ofenziva v Ukrajini splošno izjalovitev. Nemškemu poveljstvu ni uspelo zavzeti več ruskih strateško važnih mest, kakor je poveljstvo nameravalo, ter ni moglo nadaljevati ofenzivo, dasi je vporabilo pri tem mnogo svojih rezerv.

Pravda dalje naglašja superiornost ruskega orožja ter pravi, da ima sovjetska armada vse možnosti za bojevanje proti nemški vojni mašini. Nemške vojne moči se ne sme precepenjati, niti ne podcenjevati.

Kar se tiče nove splošne nemške mobilizacije, pravi Pravda, da ni v nji ničesar novega. Rusija ve, da bo Nemčiji kos in gleda z zaupanjem v bodočnost.

Za Velikonč

Velikonč bo kmalu tu. Običaj je, da si ženske za praznike dajo skodirati in urediti lase. Prvovrstno delo v tem oziru vršijo v Olga's Beauty Salon, 15302 Waterloo Rd., tel. IV. 1772. Ako si pa nameravate nabaviti cvetlice, šopke in drugo cvetje, pa se takisto zanesljivo lahko obrnete na Jelercice cvetličarno, ki se nahaja poleg, ali pa pokličite IV. 0195.

Churchill

Na sliki vidimo premierja Churchilla, ki pravkar zapušča nekoga rušilca, katerega si je ogledal.

Povratak ranjenega slovenskega vojaka v Cleveland

Vojak Schuster pripoveduje, kako so Francozi napadli izkrcavajoče se ameriške vojake.

Iz Afrike se je vrnil vojak Andrew Schuster, sin zakoncev Schuster, 1131 Norwood Rd., ki je bil v bojih v Afriki trikrat ranjen po francoskih šrapnelih. Schuster je zelo razjarjen nad Francozi, ki niso sprejeli Amerikancev kot svojih prijateljev, temveč jih začeli obdelovati s topovi, čim se je naše vojaštvo izkrcalo. Schuster, ki je star 23 let, je ležal polnih osem ur v neki luknji, katero je izkopal francoski izstrelak, preden so ga rešili. Bil je namreč paraliziran od pasu dol.

Schuster pravi, da so jih francoski letalci obstreljevali s strojnimi in da so streljali celo na ameriške ranjence. Na potu v Afriko so napadle ameriške transportne nemške podmornice, toda parnik, na katerem se je vozil Schuster, k sreči ni bil zadet.

Schuster bo odlikovan z visokim ameriškim odlikovanjem za hrabrost. V armado je vstopil v januarju leta 1941. Prej je bil zaposlen v Norwood gledališču.

Schuster bo zdaj prebil pet mesecev v neki washingtonski bolnišnici.

RUSKI RUBEL NA MADŽARSKEM ČRNEM TRGU

Ruski rubel zadobiva visoko vrednoto na madžarskem črnem trgu, odkar se je pričela obračati vojna sreča v prid Rusom.

Poročila iz Budimpešte se glase da so najprej prinesli na Madžarsko ruski denar madžarski vojaki, ki so se vrnili z ruske fronte, velike vsote ruskega denarja pa so tudi pričeli razpečavati na Madžarskem nemški častniki, ki so si narodni rubljev na ruski fronti in po ruskih krajih. Madžarski pengo, ki je do zdaj imel visoko vrednost, se sedaj zamenjuje za ruske rublje.

AKCIJA LETALSKE SILE

LONDON, 15. aprila. — Angleški bombniki so snoči bombardirali mnogo krajev v Nemčiji kakor tudi kraje, ki so po Nemčiji zasedeni. V terek ponoči so angleški bombniki z najtežjimi bombami bombardirali Messino in Palermo v Siciliji ter italijansko luko Spezijo.

Konec stavke v Thompson Products, Inc., tovarni

Delavstvo, ki je včlanjeno v CIO, je snoči odglasovalo, da se vrne danes na delo.

Delavci v Thompson Products, Inc., tovarni, ki pripadajo CIO avtni uniji in ki so v terek zvečer zastavkali, so včeraj odglasovali, da se vrnejo danes zjutraj ob sedmih na delo, ker jim je Vojni delavski odbor ukazal, da morajo nemudoma začeti s produkcijo.

Vojni delavski odbor je podvzel to akcijo nato, ko sta se pojavila pred njim Ed Hall, CIO organizator, in Ray S. Livingstone, kompanijski podpredsednik.

Rečeno je bilo, da se ukaz Vojnega delavskega odbora ne tiče onih dvanajstih delavcev, ki so bili v ponedeljek odslovljeni.

Livingstone je izjavil, da je bilo na stavki samo 343 delavcev izmed 4.968, ki so zaposleni na treh šifatih. Piketi so se umaknili izpred tovarne včeraj popoldne ob treh.

Poročila naznani, da so oni delavci, ki so ostali na delu, zelo nezadovoljni z akcijo onih, ki so zastavkali. Hall še vedno trdi, da je bila stavka avtorizirana.

Zavezniki sestrelili 30 japonskih letal

Japonski letalci so izvedli tekem enega tedna že drugi silen napad na zavezniške baze.

Zavezniški glavni stan v Avstraliji, 15. aprila. — Tekom enega tedna so japonski letalci že v drugič silno napadli neko zavezniško bazo na Novi Gvineji, nad katero so prileteli s 75 do 100 bombniki in bojnimi letali. Včeraj popoldne so japonski bombniki napadli Milne zaliv. Tekom boja je bilo sestreljenih iz zraka 30 japonskih letal.

Zavezniški glavni stan naznanja, da izgube zaveznikov niso bile velike.

Bombe japonskih letalcev so zadele tri majhne zavezniške ladje, ki so se vnele, toda ogenj je bil kmalu pod kontrolo.

Izza nedelje, ko so japonska letala napadla Oro zaliv, je bilo sestreljenih iz zraka že nad 100 japonskih letal.

Medtem pa so zavezniška letala napadla Hansa zaliv, kjer so bile zadete tri japonske ladje, med njimi ena križarka.

Nov grob

V mestni bolnišnici je umrl Andrew Doles, star 66 let, stanujoč na 1011 E. 64 St. Pogreb se bo vršil iz Zakraskovega pogrebneega zavoda. Podrobnosti bomo poročali jutri.

Cvetna nedelja

je posvečena nesrečni naši stari domovini. Posetite prireditelje, ki se bo vršila v nedeljo v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., v korist pomožni akciji naši domovini.

Zadušnica

Ob priliki šeste obletnice smrti pokojne Frances Levsteka se bo v soboto zjutraj ob 8. uri vrši zadušnica v cerkvi sv. Vida. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

ANGLEŠKA OSMA ARMADA JE ZAVZELA KRAJ ENFIDAVILLE

Zavezniška letalska sila je uničila 84 sovražnih letal, dočim je sama izgubila tri letala.

ROMMEL BIJE IZGUBLJENO BITKO

LONDON, 15. aprila. — Radio v Maroku poroča, da je angleška osma armada zavzela Enfidaville, kateri kraj leži 25 milj severno od mesta Sousse.

Zavezniško vrhovno poveljstvo je snoči naznanilo ogromno letalsko zmago, v kateri je bilo proti 84 letalom osi, ki so bila uničena, izgubljenih trije zavezniški letal. General Eisenhower pa je izjavil, da je maršal Rommel sicer velik general, toda noben “nadčlovek”, in njegove čete bodo kmalu vržene iz Severne Afrike.

Napad na Sicilijo

Ameriške letelce trdnjave so napadle Rommelova letališča v Siciliji, kjer so uničile 77 osi, ki so imeli 77 osi. Sedem nadaljnjih letal je bilo sestreljenih v terek tekom drugih operacij.

Francoski komuniké naznani, da so francoske čete izčistile gričevje okoli Kairouana, dočim je bilo 500 vojakov osi pobitih.

Akcija angleške prve armade

Angleška prva armada nadaljuje s čiščenjem gričevja med krajema Medjez-El-Babom in Mateurjem, pripravljajoč se, da udarci naravnost proti Tunisu, kateri kraj je oddaljen 35 milj od tu.

Rommel ve, da bje izgubljeno bitko in vse njegovo prizadevanje velja samo namenu, da se čim dlje vzdrži v Afriki, da ostane tako osi več časa za utrditev Italije.

Nemški glas o bojih v Jugoslaviji

“Neues Wiener Tagblatt” pri naša dne 19. februarja naslednjo vest o bojih na Hrvaškem in v Bosni:

“Sedanja akcija čiščenja na tem ozemlju je značilna zaradi dejstva, da so gerilske čete izgubile v teku sedanjih bojov velike količine svojega orožja. One male zaloge težkega orožja, s katerim razpolagajo orožniki, so jim padle v roke po razsulu jugoslovanske vojske, od katere so ga prevzeli. Izgube lahkega orožja, ki so tudi ogromne, bodo pa otežkočile, oziroma onemogočile nove sistematne poskuse, da se organizirajo in oborože nove uporniške tolpe, takoj ko nemške in italijanske edinice zopet odidejo drugam.

“Morda, da se bodo takrat zopet ponovno pojavile nove bande, ki so se zdaj začasno umaknile v neprehodne bosanske gozdove, toda s temi bodo mogli organi hrvaške varnostne službe v budoče sami obračunati.”

Iz Ljubljane

Radio Rim je javil dne 7. marca, da je bila v Ljubljani prirejena spominska slavnost vojvodi Aosta, kateri so prisostvovali predstavniki fašistične oblasti, fašisti, nastanjeni v mestu, in baje tudi “velika množica naroda.”

Iz razvalin se bo dvignil nov in lepši Stalingrad

Vsa dežela je branila Stalingrad, zdaj pa ga vsa dežela obnavlja. — Simbol poguma ruske armade.

MOSKVA, 14. aprila. — Stalingrad se naglo dviga iz svojega pepela. Hidroelektrična centrala je že pričela obratovati. Železniške zveze so vzpostavljene. Mestni vodovod že obratuje. Sovjetska vlada je dovolila visoke vsote za rekonstrukcijo te metropole ob Volgi.

Poleg tega prispevajo k izgradnji Stalingrada delavci vse Rusije.

Pomoč Stalingradu postaja vsenarodno gibanje. Vladi dovažajo gradbeni material iz Gorkega. Tovarne avtomobilov izdelujejo ambulance, traktorje in druge stroje.

Kazan pošilja gradbeni material in delavce. V mesto prihajajo vlaki z živino. Delavci v rudniki zlata v Sibiriji so obljubili nakopati 35 kilogramov zlata.

“Pravda” pravi v svojem uvodniku: “Obrambo Stalingrada so označili ljudje za čudež. Danes pa se pogaja pred našimi očmi drug čudež: pozidava Stalingrada. Vsa dežela je branila Stalingrad in vsa dežela ga bo zdaj obnovila. Iz ruševin in pepela se bo dvignilo še lepše in veličastnejše mesto kakor je bilo prej. To bo veličasten simbol poguma in hrabrosti sovjetske armade.”

NAPAD NA KISKO

WASHINGTON, 14. aprila. — Ameriška zračna sila je izvedla šest nadaljnjih napadov na Kisko in dva nadaljna napada na Mundo.

Odpotovala k možu

Mrs. Alice Robinson, hči obče poznane družine Mr. in Mrs. Gasper Robinson, 18913 Cherokee Ave., je odpotovala v San Antonio, Texas, kjer se nahaja njen sopro Donald v vojaški službi.

“Greenhouse”

Gordon Park Greenhouse, o katerem smo včeraj poročali, da nudi mnogo zanimivosti, se nahaja na E. 88 St., severno od St. Clair Ave., proti jezeru.

Bolničarka

V Columbusu, Ohio je prvovrstno dovršila izpit za registrirano bolniško strežnico, Miss Florence J. Dermasa, hčerka družine Mr. in Mrs. Joseph Dermasa, 18520 Chapman Ave. Mladi Slovenci želimo obilo uspeha v izbranem poklicu!

Mrzlo vreme

Včeraj je bilo zelo mrzlo vreme ter je znašala temperatura 23 stopinj. Včeraj je bil najbolj mrzel 14. april iz leta 1885.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celoletno) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celoletno) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celoletno) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

NAŠI ZAVEZNIKI V JUGOSLAVIJI

"The New Statesman and Nation," eden najvplivnejših magazinov v Angliji, je objavil dne 6. februarja članek, iz katerega posnemamo sledeče:

V januarju leta 1942 je jugoslovanska vlada v Londonu premenila svoje premiere. Bila je ta vlada, ki je podelila polkovniku Mihajloviću čin generala ter ga imenovala za vojnega ministra. To pozicijo ima general Mihajlović še danes, dasi se je situacija v Jugoslaviji od takrat zelo razvila in radikalno izpremenila v svojem značaju. Dočim se drži general Mihajlović s svojim četam v gorovju zapadne Srbije in južne Bosne, se vrši ojačena gerilska vojna v Sloveniji in Hrvaški ter v Dalmaciji in Črni gori, v okrajih, kjer je Mihajlović malo znan in kamor je redko raztegnil svoje aktivnosti. Kot se zdi, je postal Mihajlović silno nacionalističen.

Gibanje, ki se je pričelo kot gerilsko bojevanje proti osiščnim zavojalcem, se je sedaj razvilo v osvobodilno gibanje kmetov, toda do njihovih demokratičnih aspiracij ne kaže ne general Mihajlović ne jugoslovanska vlada nobenih simpatij. Zato ni nobenega vzroka, da bi B.B.C. radio-oddaja v Evropi še vedno nadaljevala z razširjanjem iluzije, da je odpor v Jugoslaviji še vedno združen pod generalom Mihajlovićem. Vse drugo kakor to. Že cele mesece objavlja namreč časopisje Švedske, Turčije, Amerike in Sovjetske Zveze razmere v Jugoslaviji, ki meje na civilno vojno med četami generala Mihajlovića in "partizani," kakor se nazivajo gerilski borci, ki niso pod Mihajlovićevim poveljstvom. Zelo pogrbeno je, opisovati jih kot "komuniste," dasi je med njimi na vsak način mnogo komunističnih kakor tudi drugih antifašističnih grup, ki smatrajo, naravno, Ruse za svoje "slovanske brate." Dalje se širijo vesti, da so nekateri četniki generala Mihajlovića sodelovali s četami kvizlinškega generala Nedića v njegovi brezobzirni borbi proti partizanom lanske pomlad v Srbiji. Da se je v odpornem gibanju Jugoslavije razvila resna situacija, je postalo jasno že pred meseci. Toda še 12. decembra 1942 je smatral angleški vojni urad nenadoma za primerno, da pošlje preko jugoslovanske kraljevske vlade svojo poslanico generalu Mihajloviću, "ki nadajuje noč in dan z napadanjem sovražnika pod najtežavnejšimi okoliščinami." Medtem pa najbolje informirani krogi v Švedski, Turčiji, Sovjetski Rusiji kakor tudi radio Svobodna Jugoslavija neprestano poročajo, da je Mihajlović že cele mesece neaktiven.

Dočim se je Mihajlović umaknil v gore med Sarajevom in Beogradom, so pričeli partizani z ogromnim osvobodilnim gibanjem, ki se je raztegnilo skoro preko vse Slovenije, Hrvaške, severne in zapadne Bosne, Dalmacije in Črne gore.

V gornjem smo torej navedli nekaj odstavkov iz ugledne angleške revije "New Statesman and Nation," ki resnični položaj v Jugoslaviji dokaj dobro pozna. Tudi našemu slovenskemu naprednemu in deloma katoliškemu časopisju in njegovim urednikom in sodrušnikom je ta položaj precej poznan. Zdaj je potrebno samo še to, da spoznajo to veliko jugoslovansko ljudsko gibanje še naši delavski uredniki, da bodo o njem vsaj toliko pravilno in simpatično sodili kakor sodijo uredniki angleških kapitalističnih časopisov.

Morda bomo celo učakali dan, ko se bo pričelo zavodati svojih delavskih častnikarskih dolžnosti celo glasilo Slovenske narodne podperne jednote, ki je poklicano širiti DELAVSKO PROSVETO med narodom...

Tunizija

Da so se Naciji odločili na krvavo obrambo v Tuniziji, je moral brezdvomno vplivati na nje govor predsednika Roosevelta, ki ga je imel na dan Lincolnovega rojstnega dne. V i-

stem je rekel: "Hitler zna, kake bodo posledice zmage zavezniškov v Tuniziji. Te posledice so dejanske invazije evropskega kontinenta. Pritiski na Nemčijo in Italijo bodo stalni in nepopravljivi. Čudotvorne ruske vojne na vzhodu so udarile prelo novega rojstnega dne. V i-

NEWYORSKA PISMA

Piše Frank Kerže

SRBI, HRVATJE IN SLOVENCJI

Slovenec, Srb, Hrvat
Slovenec, Srb, Hrvat
Na vjek brat i brat.

Mislil sem začeti ta članek z jugoslovani, pa sem si premislil. Zakaj med časom druge svetovne vojne so mi začeli dopovedovati, da jugoslovanstvo ni nič, zakaj Srb je Srb, Hrvat je Hrvat in Slovenec je Slovenec. Prenešeno v kako vas, bi se reklo: Janez je Janez, Jure je Jure, Mica je pa Mica. Temu ne bo nikdo ugovarjal, ker je res.

In v ti resnici je tragedija vsega jugoslovanstva. Po zadnji svetovni vojni smo bili veseli, ker smo se iznašli v objemu jugoslovanstva. Hvala sem bil za to ime, zakaj v Ameriki smo nosili vse vrste imena. Austrians, Grani, Austrian Indians—kakor so nazivali Hrvate, po nekod, potem smo bili Dalmatians, Bosnians in mnogo drugega. Poznam človeka, ki je delal izpite za nekega uradnika pri federalni vladi. In v svoji prošnji je navedel, da zna sledeče jezike: slovensko, hrvatsko, srbsko, dalmatinsko, hercegovsko—ali je navedel tudi latovsko, tega se ne spominjam. In dobil je kredit za te jezike, kar kaže dovolj jasno, kako smo bili na tem svetu.

Za vso to mešanico smo dobili končno lepo in pošteno ime: Jugoslovani. Pisali smo ga povsod, zanašali povsod in po izpremih kraljevine Srba, Hrvata in Slovenca smo prišli s tem imenom do doma v javnost. Kar smo mi gradili—to so lepo sabetirali v naši stari domovini. Iz začetnega gorečega jugoslovanstva smo se polagoma grupirali zopet na Srbe, Hrvate in Slovence. In še več. Iz nekdanje skupnosti so začeli ustvarjati nekeke avtonomije—za začetek seveda. Zakaj za vsako avtonomijo prodre vprašanje še za več avtonomije—dokler ni človek na stališču, da proklamira popolno samostojnost.

Kot prebršan Jugoslovani od mladih let, sem začel preiskovati posamezne dele tega jugoslovanstva, v kolikor je bilo namreč sploh mogoče. Zakaj mi smo v Ameriki in ne v Jugoslaviji. Zato mi je mnogo vprašanj ostalo nerešenih. A vsejedno sem dobil dokaj jasno sliko.

Vzamem naj poprej Srbe. Ni jih dosti v Ameriki in New York jih nima več, kakor kakih štiri sto po zatrdilu tistih, ki imajo več stika z njimi, kakor jaz. Če pravim, da jih je štiristo, moram takoj pristaviti, da to pomenja dosti. Oni imajo kak ducat družtev, prirejajo vsake čez nekaj in vabijo seveda Slovence in Hrvate. Ali iz ljubezni in bratstva? O tem dvomim. V

istom kraju sem slišal pregovor, ko so rekli: en Jud je za devet Kristjanov, en Srb za devet Judov in devet Srbov za enega Armenca. Z drugimi besedami: Srb je rojen trgovec. On vedno mešeti, če nima svojega, pa z drugim. In to so mi potrdili Srbi sami.

V razgovorih z njimi o Jugoslovanstvu sem pronašel, tako: dobro je, dokler služite nam. Drugače je pa jugoslovanstvo pri njih tako malo pojmovano, da človeka zazebe. Kar vedo o Hrvatih, je večinoma slabo, kar vedo o Slovencih, je skoro ničla.

Jugoslavija je obstajala kakih 23 let. Ves ta čas smo imeli slabe vlade, ena slabša od druge. A ne samo to. Leto za leto je ljudstvo klicalo po svobodi, demokraciji in poštenosti v vladah. Mi smo slišali ta glas tako, kakor ga je slišalo srbsko ljudstvo. Zakaj ni to ljudstvo izkušalo premeniti krivičnega sistema? Ali zato, ker ni hotelo? Če ni hotelo, potem je jugoslovanstvo pri njih fraza, ki ne pomenja nič. Ali ni moglo? Če ni moglo, je znamenje, da se ne zaveda svoje moči. Z drugimi besedami: politično nezrelo.

Vzrok prvi, vzrok drugi—posamezno ali oba skupaj, ne moreta pomeniti drugega, kakor da Srbi ne poznajo prave demokracije in bolj, kakor kje drugje, se je kazalo to v njihovih vladah.

Naši bratje v stari domovini so prišli v zadnjih 23 letih, kar je bila Jugoslavija, dosti v dotiko s Srbi. In reči moram eno: čim več dotike, toliko več hladnosti. Srbi se niso mogli ali znali prikupiti nikomur in šlo je k vragu še tisto malo ljubezni, ki jo je imel naš narod do Srbov, predno je bila ustvarjena Jugoslavija.

Ne izkušam delati nasprotstva, pač pa hočem le pribiti resnico. Navsezadnje mora enkrat na dan. Tako je bratje, in če kdo vidi kaj drugega ali drugačnega, bi ga rad slišal. Vem, da to porazno vpliva na moje in tvoje jugoslovanstvo, ampak stvar je taka: čim prej smo si na jasnem, toliko boljše bo.

Kolikor so Srbi pustili vpliva med Slovenci, ni to za dobro, ampak škandalno slabo. Slovenska politika v Jugoslaviji je bila breznakažna, beraška in poniževalna — izkratka: moralno tako koruptna, kakor vseh beograjskih vlad. Slovenci nismo mogli doseči dosti s politično močjo, ker nas je bilo premalo. Pa so začeli z nemoralnim beračanjem, da dobe na tak način nekaj mrvice bogate mize. Beograjske vlade so pometale te mrvice Slovence in zraven jim dajale nekaj takih pravic, do smo se lažje klali med sabo. Kakor je bilo preganjeno ubogo učiteljstvo, kako je trpela predna akademska mladina. Kako blazno so klerikalci vlačili vero in cerkev v vsakdanje razazane politične liste, zatrli vsako svobodnomiselno gibanje, da je rev. Zakrjašek sam, priznal, da ni v stari domovini več tistih liberalcev, ki so bili nekaj.

"Liberalce imenujemo danes tiste, ki so za jugoslovanstvo." Da smo se Slovenci zamerili z neznakažno politiko večine, ki je bila klerikalna—sosedom Hrvat, je samo naravno in umevno. Mesto da bi bili s Hrvati vred zahtevali pravice, so preko Hrvatov paktirali s koruptnimi beograjskimi vladami in zapravili s svojim postopanjem vse, kar smo imeli kdaj pri Hrvatih. Beograjske vlade so znale porabiti Slovence: dali so jim par ministrskih stolčkov, a takih, ki ne pomenjajo nič ali pa takih, ki so imeli pod sabo žandarmen rijo po Hrvatski, da je pod vod-

stvom slovenskega ministra preganjala ubogo bratsko rajo.

Odmev take politike smo videli tudi v Ameriki. Jugoslovanska vlada je bila od vselej radodarna z raznimi redovi in odlikovanji. V Ameriko jih je prišlo precej in zanimivo je to, da so šla vsa—katoliškim ljudem. Jaz jim privoščim, jih radi tega ne hvalim ne grajam, ampak hočem povedati samo toliko, da je med našim narodom precej svobodomiselcev, socialistov in drugih, ki morejo pokazati vsaj tako delo, kakor tisti, ki so prejeli odlikovanja.

Ali ste slišali, da bi bil kdaj kak naprednjak, kak socialist ali podoben dobil kako odlikovanje? Ne rečem, da bi ga bil sprejel, ampak rečem samo toliko, da ni bil nikomu ponujen.

Tako je ena korupcija rodila drugo in tretjo. Pravica je ostala za zastorom, nemoralnost, neznačajnost in podkupnina je bila v cvetju. In vse to pod vodstvom tistih, katere je izvolil srbski narod—ne enkrat, ampak vseskozi od začetka do konca.

Ne samo, da ne vidim jugoslovanstva pri Srbih, tudi demokracije ni in je še davno ne bo. Sama baratiša, sama kupčija z zvem, kar je: narodom in materijalom.

Oj, kdo nam pride na pomoč! Cleveland, Ohio. — Tako se vprašujejo naši dragi tam doma, v nekdanji lepi Sloveniji, ki je danes tako strašno razkosana in poteptana.

Cveten teden je, žalosten je spomin druge obletnice, kar se je morala naša mati domovina ukloniti krutemu sovražniku. Pozabili te nismo, slišimo preko širnega morja, tvoj obupani klic! Pomoč pride! Z pomočjo naših zaveznikov in naših slovenskih fantov vojakov se tudi ameriški Slovenci obračamo le naši močnejši Ameriki, s trdnim upanjem, da bo ona čimprej rešila vse zaslužnjene narode, da jim kmalu zasije sonce svobode!

Da se to hitro naredi, moramo pomagati naši novi domovini Ameriki do junjske zmage. Ker je sedaj v teku druga kampanja za vojno posojilo, nas vlada prosi, da vsak, kdor le zmore, naj kupi vojno posojilo, ker s tem bomo pomagali našim zaveznikom, indirektno pa tudi naši Sloveniji oziroma Jugoslaviji.

Edina naša misel naj bo, kako pomagati Ameriki do zmage! Čim več vojnih bondov bomo kupili, tem lažje bomo vprašali po vojni, ko se bo delal mir — za pravice našega naroda tam doma, ker le "ameriški bondi" bodo rešili celi svet.

"O rojstna domovina, tvoja bol ne gre nam iz spomina! Čutimo s teboj v upanju, da vam čimprej zasije zarja svobode! Sedaj ko je vigrad obela naravo, ta oznanjevalka pomladi, naj se naseli v naša srca, ter naj v njih oživi nova ljubezen do bližnjega — ker le v pravi ljubezni je prijateljstva, in kadar bo prijateljstvo vladalo na svetu, bo zopet nastal tisti zaželjeni mir, katerega vsi težko pričakujemo, takrat bo tudi naš slovenski narod vstal! Takrat bo prava "Velikanoč" za nas vse. Žalostni spomini bodo izginili in pričelo se bo novo življenje. V tem upanju delajmo in pomagajmo, kjer vemo, da je potrebno.

Na cvetno nedeljo, dne 18. aprila, 1943 priredijo naša skupna pevstva in dramska društva lep "varietni" program v Slo-

Janko N. Rogelj:

Za njegovo vstajenje

Tam za daljnim morjem je ozenela zopet tužna in ranjena slovenska gruda, ki je plačevala že stoletja velik davek z zemljo, krvjo, revščino in zapostavljanjem. Potisnili so ta narod ob steno in ga plenili noč in dan. Ubup, ubijanje, solze, trpljenje, vse nečloveške in nekršanske strahote tega sveta so šle preko tega trpečega in umirajočega naroda. Zopet prihaja vesna, kakor pred dvema leti, spet sije sonce, zeleni livadi, žubori potok in reka, šumi jezero, valovi morje, poje hrib in dol, šelesti gaj, a ne za našega človeka. Naš človek je brez svobode, brez sonca.

Črna, težka noč se boči nad našim človekom onkraj morja. V strtem srcu se že ohlaja zadnje upanje na svetlejšo in toplotno bodočnost.

To je Veliki teden našega človeka, preko Golgate gre njegova pot v boljše in prijetnejše življenje.

Toda, kako daleč je še njegovo vstajenje, kje so čiste in lepe zarje svobodnega sonca?

Vsak dan gledajo za soncem trpeče in medle oči, ki izročajo večernim zarjam tiho in bo-

lestno prošnjo za vse one krvne brate in sestre, ki žive v daljni, daljni obljubljeni deželi, v svobodni in prosti, veliki in radodarni Ameriki.

In ti bratje in sestre smo mi ameriški Slovenci.

Ali ste že čuli v polnu šepetajoče in proseče besede: "Daj brat, daj; pomagaj, sestrali!"

Prosi oče, prosi mati; vstaj, huje brat in joče sestrali; vsi prijatelji in znanci pošiljajo vročo željo, da bi jim pomagali.

In mi molčimo.

So li naša srca okamenela? Se je v naših dušah strdila usmiljenost do krvnega brata in sestre? Smo li postali roboti in stroji, katere drvi vsemočna ameriška pogonska sila? Nam je morda zvedenela dista in rdeča slovenska kri, ki nam je zamorila vse plemenite človeške čute? Ali ni več v nas trohice samaritanstva?

Kdo smo prav za prav, da tako trdovratno in brezbratno molčimo ob tako strašni in nepopisni tragediji našega človeka onkraj morja?

Kako bi zopet zažgali skrivnostni ogenj čutenja in usmiljenja?

Saj smo ljudje! In kri nam voda! In kar boli in pretresa našega človeka v domovini, mora ganiti tudi nas... Da, da, to se mora zgoditi na Cvetno nedeljo, ko bo druga obletnica odkar je dahnila črna in težka noč preko lepe in zelene Slovenije.

Na Cvetno nedeljo je Slovenski dan za vse ameriške Slovence. Slovenci in Slovenke v Clevelandu pohite v nedeljo v Slovenski narodni dom na St. Clairju, točno ob sedmi uri zvečer se prične bogato izbrani program, katerega pripravljajo lokalni odbor slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki.

Pripraviti se moramo za njegovo vstajenje, za vstajenje slovenskega naroda po tej strašni vojni. Pripraviti se moramo, da bomo onim, ki preživijo, dali na novo življenje, dali na novo kruha, zdravila, oblačila in dobro voljo. To bo dar ameriških Slovencev in Slovenk, to je naš stari dolg, ki ga terjajo naši naši domovini. Kajti ne bomo izmed nas ni odhajal v Ameriko, da ni obljubljal svojemu prijateljem in znanecem, prijateljem in znanecem, obljubljene dežele—Amerike!

Slovenski dan v Ameriki! Naši rodni domovini ni bilo slovenskega dneva že dolgi dve leti. Slovenski dan je prišel z nami v Ameriko. Nikdo ga nam ni prepovedoval, ohranili smo ga do današnjega dne, do Cvetne nedelje v letu 1943. Ko bo konec vojne, bomo po lepo zasluženi ideji našega slovenskega pisatelja Lojzeta Adamiča zanesli ta Slovenski dan zopet med naše ljudi v svobodno in rešeno domovino.

Za njegovo vstajenje, ko bo naš narod zopet prost, bomo storili vse, kar nam narekuje dana obljuba in čuteče srce. Pogovorite se med seboj, bratje in sestre, da bo naš Slovenski dan v Ameriki velik in mogočen, da bodo odmevi tega dne potrkali na vrata slemene hiše ali hišice v naši rodni zemlji onkraj morja.

Virginia, Minn. — Pred kratkim je tukaj umrl John Kravac, star okrog 80 let in doživljal iz Dobravice pri Metliki v Belokranjski. V Ameriki je bil več let.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znamk!

Milwaukee. — Pred kratkim je v starosti 51 let preminil pokojni Frank Kobe. Zapuščena brata Johna ter tri nečakinje in tri nečake.

Frances Wolf, tajnica, 14703 Sylvia Ave.

Prosim vas v imenu onih, ki pomoči prosijo, da pridete na to prireditve. Program bo lep. Nekaj izrednega bo živa slika "Klic obupane Slovenije", katero bodo vprizorile Progresivne Slovenke. Tudi Slovenska ženska zveza bo pokazala nekaj prav zanimivega. Program bo privlačen.

Več boste izvedeli iz lokalnih listov.

Na svidenje!

"Naš bil nekaj je ves ta raj. Očetom našim domovina, tuji narod se šopiri zdaj — naš raj je — tujcem — zdaj lastnina."

Marjanca Kuharjeva, zapisničarica št. 2 J.P.O., S.S.

Progresivne Slovenke, krožek št. 1

Cleveland, Ohio. — Cenjene članice krožka št. 1 Progresivnih Slovenk se opozarja, da je bilo na naši zadnji seji, dne 6. aprila sklenjeno, da bomo poslale darove našim fantom vojakom.

Zato prošimo vse naše članice—matere, ki imajo sinove pri vojakih, da pošljejo naslove na tajnico, ali pa jih prinesite seboj na sejo, ki se vrši 4. maja.

Obenem prosim, da bi vse upoštevale to naznanilo "Vse za eno" — "Ena za vse".

Naš krožek se prav lepo zahvaljuje cenjenemu občinstvu, ki se je udeležilo naše zadnje plesne veselice, dne 21. marca, ki ste nam pripomogli do pravega uspeha, ter upam, da nas prihodnji zopet obiščete.

Frances Wolf, tajnica, 14703 Sylvia Ave.

Milwaukee. — Pred kratkim je v starosti 51 let preminil pokojni Frank Kobe. Zapuščena brata Johna ter tri nečakinje in tri nečake.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znamk!

Na pomoč!

Piši, piši in zopet piši... ta-ko mi prigovarjajo zavedni ljudje. To so ljudje, ki imajo v resnici še do svojega bližnjega čuteče srce. Taki ljudje se zavedajo, da bo pomoč nujno potrebna po vojni prizadetim kra-jem.

Ze večkrat sem zapisal in prav takó tudi — zbirajmo se-daj — prispevamo sedaj, ko si pač lahko malo lažje pritrhamo kakšen cent, da bomo imeli, ko bo prišel čas, da bomo nudili pomoč nesrečnim bratom in se-stram.

Nikar naj ne moti nikogar različno zbiranje ali če se zbira v več skupinah. Saj vendar ni-ma nihče patenta na zbiranje prispevkov in vsakemu je svo-bodno, samo da ima državno do-voljenje in da bo nabrani denar res prišel v prave roke.

Vsa naša daruje, kjer se mu vidi prikladno ali kot sam mi-sli, da je najbolj prav. Tukaj ni glavno vprašanje kdo zbira in kdo bo poslal, po mojem mne-nju je glavno kdo bo več nabral in več poslal.

Zavedajmo se, da tam bodo potrebovali pomoči vsi in to ne-glede na versko ali politično prepričanje.

Lačen in raztrgan bo eden kot ta drugi in če smo bratje, kar vedno poudarjamo, bomo gotovo pomagali vsem in to pa bomo lahko storili le v slučaju, če bomo imeli s čim.

Torej, sedaj je čas, da zbira-mo in da zberemo kar največ moremo.

Na cvetno nedeljo priredi Slovenska sekcija št. 2, JPO lep program v Slovenskem narod-nem domu na St. Clair Ave. in sicer ob sedmih zvečer.

Kot vam je bilo že sporoča-no, bodo nastopili ta večer sami naši domači umetniki in kultur-ni delavci. Vsi so se odzvali va-bitu našega odbora in brez po-misleka obljubili sodelovanje.

Torej, sedaj pa pričakujemo tudi od vas, Slovenci in Sloven-ke, da se pokazete in se odzo-rite vabilu na poset v kar naj-večjem številu.

Vstopnice so v predprodaji v

George Papes

V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA
NEPOZABNEGA IN DOBREGA
OČETA

ki je za vedno zatisnil svoje dobre oči
15. aprila, 1942.

Eno leto v tihi jami,
predragi oče tam počivaš,
a v duhu vedno še med nami,
kot nekdanj v sreči naših bivaš.

Zahvaliti ostali:

OTROCI

Cleveland, O., 15. aprila, 1943.

**FOR VICTORY
BUY
UNITED
STATES
WAR
BONDS
AND
STAMPS**

Podprimo borbo Amerike za demo-kracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih stanki!

uredništvu "Enakopravnosti", v prodajalni Mrs. Makovec v Slo-venskem narodnem domu in pri vaših društvenih zastopnikih.

Sezite po njih! Nikar ne do-pustite, da bi naši pevci in i-gralci žrtvovali svoj trud in čas praznim stenam.

Pridite, imeli boste par uric lepega duševnega užitka in ob-enem pa boste pomagali dobri stvari.

Res, da Jugoslovanski pomož-ni odbor ne pošilja denarja ta-koj v staro domovino, vendar pa nikar ne mislite, da ta denar leži mrtev in mogoče brez vsa-ke koristi. Ne, ta denar je nalo-žen v vojnih obveznicah naše svobodne nove domovine, kate-ri smo v prvi vrsti dolžni po-magati, če hočemo, da bodo ke-daj osvobodjeni tudi naši trpeti bratje in sestre v naši rojstni domovini.

Torej ta pomožni odbor s tem vrši dvojno dobro delo, s tem denarjem pomagamo, da bodo ameriški fantje, ki se bo-re na raznih frontah dobili po-trebno orožje kakor tudi hrano in obleko in ko bodo pa izvoje-vali zmago, tedaj pa nam bo naš dobri Stric Sam vrnil naš v bondih naloženi denar in ga bomo poslali trpečemu narodu v pomoč onstran morja.

Prepričan sem, da bo vsak naš rojak, ki ima še katerega svojih v nesrečni stari domovi-ni, dotičnim gotovo tudi pomagal, ko mu bo dana prilika zato. Nikar pa pri tem ne pozabimo tistih nesrečnikov, ki nimajo ni-kogar svojih tukaj — ali naj-tiste prepustimo njih žalostni u-sodi? Ne! Nikdar!

Ce se še čutimo, da smo Slo-venci, da smo sinovi in hčere e-ne matere — naše trpinčene Slovenije. Pomagali bomo tudi tistim, ki bodo v času pomanj-kanja in največje bede zapušte-ni od vseh. Tudi teh se moramo spomniti kot pravi bratje in se-stre.

Pridite v nedeljo v avditorij Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave. Pričetek ob sedmih zvečer, vstopnina je 50 centov in en dolar. — Sezite po vstopnicah, da bo obširna dvo-rana zasedena kot še nikdar po-prej.

Frank A. Turek, tajnik po-mož. odbora št. 2, JPO-SS.

Sina je poslal v boj proti domovini

Desni na sliki je James S. Kondo, na Havajih rojen Japonec in vojaški veteran prve svetovne vojne, čigar sin je odšel te dni prostovoljno v ameriško armado. Na sredi je sin, na levi pa njegova mati. Vsa družina je bila razjarjena in ogorčena zaradi izdajalskega napada Japoncev na Pearl Harbor.

Občinsko dete

ROMAN DOJENČKA
spisal
Branislav Nušić

Ne mine mnogo časa, a nje-mu se čelo razvedri, ker opazi, da se bliža njegovi kavarni po-licaј Rista. Rista je zmeraj v tem času hodil k njemu na eno ali dve čaši vina, ker ni imel navade večerjati, temveč je zmeraj mesto večerje popil po eno ali dve čaši črnega vina, a potem je začel belo in pil to ka-kor po večerji.

Krčmar ga vzame na stran in mu šepetaje vse po vrsti pove, kaj in kako je. Pove mu, kako se pop, župan in štacunar čud-no obnašajo, kako se zaklepajo in pomenkujejo, kako so prineli nekaj velikega pod popovo mantijo in to skrivajo, kako je on začel popa o tem spraševati, pa brž ko je pop začutil, da ne-kaj sumi, da je kot besen po-begnul in se zaprl v sobo.

Policaј Rista je poslušal vse to, malo pomislil in rekel: "Hm, hm! To bo že kak do-godek!"

Policaј Rista je zmeraj in vsako zamotano stvar imenoval "dogodek".

"Brez sumnje bo to kak do-godek!" je ponovil, in rekel krč-marju, naj mu prinese čašo vi-na, tistega, ki ga pije za večer-jo, da malo pomisli.

Ni mu bilo treba več časa, kakor da je izpil čašo vina in že je bil gotov s premišljevanjem. Pokliče krčmarja in mu reče, naj gre trkat na popova vrata.

**Oglašajte v ...
Enakopravnosti**

a Rista bo stal zraven njega, da vidita, ali bo odprl. Rista se medtem ne bo nič oglašil.

Tako sta napravila. Rista gre po prstih do sobe št. 3, krčmar pa pride popolnoma svobodno in potrka na vrata.

"Kdo je?" vpraša pop zno-traj.

"Jaz sem, krčmar, ali hočete, da vam prinesem vode?"

"Nak! Jo imam," odgovori pop.

"Ali prosim vas, odprite," pravi krčmar, "moram vam dati brisačo in milo."

"Ni treba," odgovori pop.

"Prosim vas, odprite! Notri so ostale copate nekega popot-nika, ki je snoči prenočeval, pa jih zdaj išče."

"Ne morem vam odpreti," od-govarja pop, "bom že jaz poi-skal copate, pa jih vam prine-sem."

Ko je bil končan ta pogovor, se Rista in krčmar odstranita od vrat. Policaј Rista je bil res-no v skrbeh.

"Dogodek, to je brez sumnje dogodek," zamrmra skozi zobe in se odloči podvzeti vse mere, da bi zvedel tajnost, ki mora bi-ti gotovo zelo velika in važna. Stopi na dvorišče, ali ne bi mo-gel skozi okno kaj opaziti, ali pop je spustil zavese ter se ni moglo ničesar videti. Vendar — zavese so pokrivalo samo spod-nje šipe, gornjih pa niso dose-gale in ako bi stopil na kaj, bi mogel pogledati v sobo.

Rista skliče takoj s krčmar-jevo pomočjo vso kavarniško služinčad. Pride dečko iz krčme, priplazi se kravar iz hleva, ki je prinesel s seboj vile, navajen, da pride zmeraj tako oborožen, kjerkoli se je potrebovala nje-gova pomoč. Pride tudi kuhari-ca, debela in tolsta, prepasana

s plavim, zamazanim predpas-nikom, pa še sobarica, ostrize-na in nakodrana, s čistim, be-bim predpasnikom, belimi noga-vicami in z rdečimi copatami na nogah. Nazadnje pride še deč-ko, ki je čistil svetilke, prepa-san s polovico vreče mesto s predpasnikom, in smrdeč po pe-troleju, kot da je ravno kar zle-zel iz soda.

Rista vsem zagrozi, da molče, in jim v kratkem pojasni, za-kaj gre; nato zapove, naj mu prineseo lestvico, ki jo nasloni na zid kraj okna in sam Rista spleza po njej, pogleda skozi okno in se strese ves prestrašen. Pogleda še enkrat, trikrat se prekriža in pove z vrha lestvice radovednim navzočim:

"Čudi, čudo, ki ga oko še ni videlo!"

"Kaj pa je, za boga?" vpra-sajo vsi od spodaj, stegnejo vra-tove in gledajo v Rista.

Rista zleze čim hitreje z lest-ve, pokliče vse na stran, da ne bi vriščali pod popovim oknom, pa jim tiho, a pomenljivo reče: "Pop je rodil otroka!"

Lahko si mislite, kako je ta vest delovala na prisotne — kot grom! Najprej so pozabili go-voriti od čuda, a nato so se za-mislili. Krčmar je takoj zauplji-vo dodal:

"Saj jaz sem opazil na njem porodne bolečine in gotovo ga je ravno takrat napadlo, ko je pobegnul od mene."

(Dalje prihodnjič)

PROGRAM

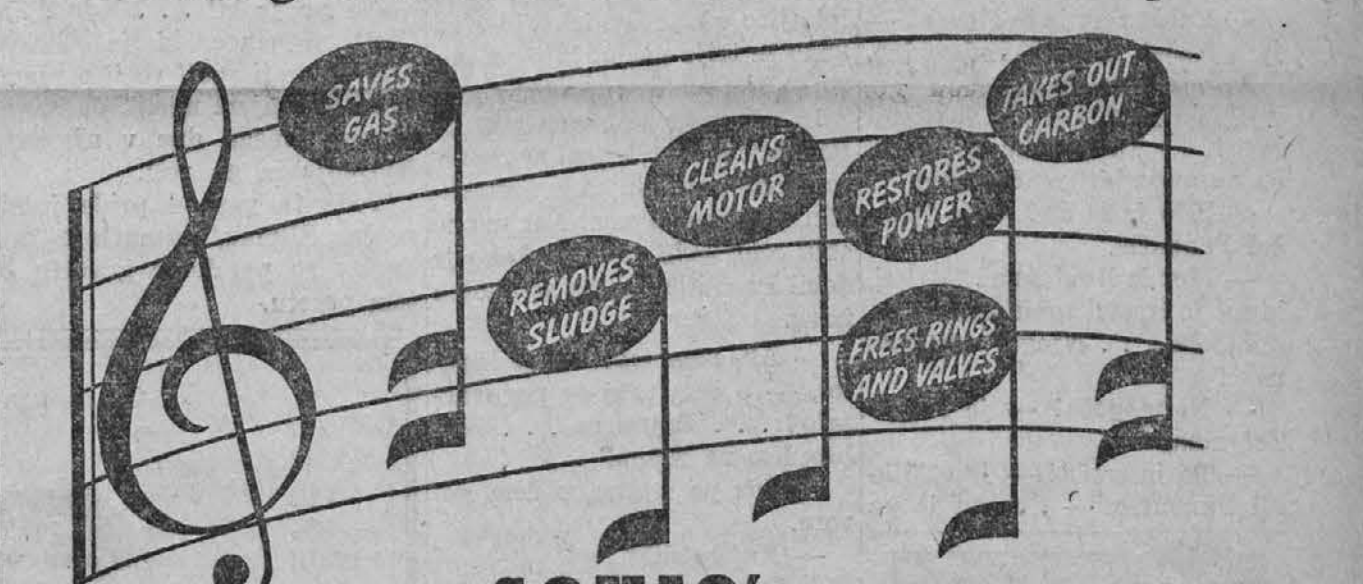
Pomožnega odbora št. 2 JPO-SS
ob drugi obletnici upada nemške in italijanske
vojske v Jugoslavijo.

Na cvetno nedeljo, 18. aprila 1943
ob sedmih zvečer v avditoriju SND na St. Clair Ave.

1. Nagovor predsednika
2. Živa slika
3. Petje
4. Umetni ples
5. "Slovo sina vojaka" prizor
6. "Snubač" igrokaz
7. Slovenski čarovnik
8. Dvospev
9. Kitara duet
10. Kvartet
11. Govor

Progresivne Slovenke
Baraga Glee Club
Miss Eleanor Beno
Slovenska ženska zveza št. 25
ODMOR
Dramsko društvo Ivan Cankar
John J. Grdina
Sestri Poje
Miss Marcelene Perko
Miss Josephine Misic
Samba, brata Bradach in Lube
Častni predsednik g. župan Frank J. Lausche
Razvedrilo in domača zabava v prizidku

Sladka glasba za racionirano vožnjo

SOHIO's "ALL-OUT" SPECIAL

vam da 10 avtnih koristi
za samo \$3.69!

TA VAŽNA ponudba je mogoča potom novega motornega čistilca, SOHIOTONE. Omogoča vašemu SOHIO trgovcu čistiti notranjost vaše-ga motorja temeljito po novem procesu v kakih tridesetih minutah. Toda to ni vse! To SOHIOTONE čiščenje

1. PRIHRANI GAZOLIN! Ta "ALL-OUT" način izboljša miljažo. V mnogih avtih že sam prihranek na gazolinu plača za čiščenje.

2. VRNE SILO! SOHIO'S "ALL-OUT" Spe-cial da večjo silo in novo življenje onemoglim motorjem.

3. MOTOR DOBI NOTRANJO "KOPEL." Ra-di novih izboljšav je vaš motor očiščen znotraj, da olje teče prosto v prihodnjih poletnih mese-cih.

4. CARBON VZET VEN! Ta "AL-OUT" način odluči mnogo carbona in se odloči ven z oljem, medtem ko čakate.

5. ODPRAMI BLATO! Ta "ALL-OUT" način pomaga odstraniti iz motorja vse škodljivo bla-to, ki se je nabralo v motorju tekom tega zim-skega gazolinkega racioniranja.

6. VELVI IN RINKI SPROŠČENI IN OČIŠČENI! Ne da bi odstranili pokrov motorja,

vključuje "AL-OUT" KOMPLETNO PREMEN-BO OLJA V GIRIH (kar potrebujete za trans-misijo in premiko) in PET KVORTOV SOHIO MOTORNEGA OLJA.

THE STANDARD OIL COMPANY (OHIO)

"ALL-OUT" izboljša delovanje rinkov in poma-ga sprostiti velve, ki se prijemljejo.

7. OLJE OSTANE ČISTEJŠE! Po tem čudo-vitem čiščenju bo ostalo olje čisto... olje časa, dobiš 5 kvortov famoznega SOHIO MOTOR OLJA vključno s to ceno.

8. DALJŠE ŽIVLJENJE KOLESJA! Kolesje je oproščeno škodljivega blata... in doda se sveže, novo SOHIO poletno olje za gire. Kom-pletna prememba olja za gire, kar potrebujete s to "ALL-OUT" specialno ceno.

9. DALJŠE ŽIVLJENJE AVTA! Ko se vrne zdravje vašemu dragocnemu motorju, trans-misiji in premiki, SOHIO'S "ALL-OUT" special faktično podaljša življenje vašemu avtu.

10. VARSTVO ZA VROČE VREME! S svežim, lepo počelim motorjem in z varstvom proti vsem nevarnim točkam, boste lahko začeli voziti v poletnih mesecih z dobrim varstvom.

**only
\$3.69**

COMPLETE with
New SOHIOTONE treatment
Gear Oil Change (all you need)
Five Quarts SOHIO Motor Oil

CARE FOR YOUR CAR FOR YOUR COUNTRY Drive under 35 M. P. H. Keep tires at 32 lbs.

Mandelnovo predvelikonočno naznanilo

Mi smo bili dovolj srečni, da smo si preskrbeli z zgodnjim nakupom najbolj izbrane veli-konočno obuvalo za vsakega člana vaše družine.

RED GOOSE ALI BUSTER BROWN

Ti čevlji so iste standard ka-kovosti kot poprej. Na vašo razpolago jih imamo zdaj vseh mer in širine ter v sledečih bar-vah: črne, rujave, plave in bele.

Mandel's Shoe Store
6107 St. Clair Avenue
POLEG GRDINA SHOPPE

P. DECOURCELLE:

MOČ LJUBEZNI

ROMAN — I. DEL

Dve uri je blodil po mestu; slednjič je pogledal na uro — bila je štiri. Od jutra ni ničesar jedel. Zavil je v bližnjo gostilno in naročil južino. Potem je pa krenil domov.

Doma je spravil v žep sveženj čekov in revolver. Noč nastane v tem letnem času zgodaj.

Iz strahu, da bi ne zamudil, je najel izvoščaka in mu obljubil bogato napitnico, če bo dobro pogljal.

— Boulevard de la Glaciere, na vogalu ulice de la Sante! — je zaklical izvoščaku.

Tam so ga že čakali. Ni se bal, da bi tisti, ki se je hotel z njimi sestati, ne prišli. Tudi oni so nestrpnost čakali, kdaj se polaste bogatega plena.

Ko je Zefyrina potolažila svoja pajdasa, je vzkliknila: — Vem za nekaj boljšega! Možaka sta jo debelo pogledala.

Ko sta pa videla, kako je zaprla vrata in stopila k vratom otroške sobice, da bi se prepričala, če otroka že spita, sta postala nestrpna v svoji radovednosti.

— No, kaj pa je? — je vprašal Panoufle.

— Kaj je? Le poslušajta! In tiho je začela pripovedovati o posetu dozdevnega detektiva, o njegovih predlogih glede Milčeka in o obljubi, da se znova zgodi, ko bo doma Slimak.

— Kakšen pa je ta človek? — je vprašal Slimak radovedno. Zefyrina ga je opisala.

— To je on! — je vzkliknil lopov. — Takoj sem si mislil, da ne more biti nihče drugi.

— Kdo je ta on? — je vprašal Panoufle.

— Mož iz Boulogne... tisti, ki mi je izročil pred osmimi leti otroka... Njegov oče, kdo neki!

— Ni mogoče! — je dejala Zefyrina.

— To je sreča! — je vzkliknil Panoufle, — ... to je pa

res sreča!... Kaj praviš, stari Slimak?

— Molči vendar! — je zagodrnjal Slimak, — nikar tako ne kriči.

In res, nekaj korakov od njih sta Milček in Claudinet napeto poslušala, o čem se pogovarjajo in nobena besedica jima ni ušla. Že opetovano sta se tresla pri misli, kaj bi bilo, če bi našli njuni tirani pod Claudinetovo slamnjačo sveženj pisem.

In čim bolj so se lopovi jezili, tem bolj je bil Milček prepričan o važnosti teh pisem in tem močnejša je bila njegova slutnja, da jih je treba izročiti gospe Heleni.

Pozneje bi se gotovo našla prilika, da bi jih lahko zopet vrnil Slimaku.

Prestrašena otroka sta se stiskala na trdih posteljah in od groze ju je spreletaval mrz. Njun strah se je še povečal, ko je Zefyrina potolažila razjarjeno tolovaja in ko je zavladala tišina. Zarila sta se v cunj in obležala nepremično, kakor bi spala.

Bil je že skrajni čas. Babura je odprla vrata in pogledala, če že spita. Komaj so se pa vrata zaprla za njo, sta bila otroka že zopet pokonci.

Milček je pritisnil uho na vrata in namignil Claudinetu, naj stori isto. Zefyrina je zopet govorila tiho, a lopova sta jo molče poslušala.

Zato je Milček pogledal skozi luknjico v ključavnici. Videl je, kako se trije naslanjajo na mizo in tišče glave skupaj.

In od groze je onemel, ko je Panoufle glasno izrazil svoje veselje nad srečo, ki se je nasmehnila tem propalicam. Pot mu je obil čelo, kajti videl je, kako je dobil Panouflov obraz strahoten izraz.

— Ah, bože moj! — je šepetal, — o čem neki se pogovarjajo? ... Bojim se ... Niti besedice ne slišim.

— Jaz pa slutim, o čem govorijo.

— Kaj misliš?

— O tistem gospodu, ki je bil pri nas.

— O gospodu?

— Teta Zefyrina je dejala, da je bil s policije, toda jaz dvomim, da bi bilo to res.

— S policije?

— Da, nisem ti imel kdaj povedati... Ni te bilo tu... To sem ti hotel povedati, ker te bo gotovo zanimalo.

— Mene?

— Vsega seveda ne vem. Danes popoldne, ko sem peljal na novo stanovanje pohištvo, sem srečal gospoda, ki sem se mu zasmilil. Govoril je z menoj, mi kupil in najel postrežka, da mi je pomagal peljati pohištvo.

— Kdo je pa bil ta gospod? ... V kakšni zvezi je to z nama?

— Počakaj malo... Kaj ta gospod dela, ne vem, na videz je pa zelo prijazen in otožen. Na prvi pogled se mu pozna, da je bogat, ki rad pomaga siromakom. Dolgo sva govorila... in, kar je glavno, govorila sva o tebi.

— O meni?

— Da, izgovoril sem tvoje ime, češ, da si moj prijatelj. In to je gospoda zelo zanimalo, vprašal me je kakšen si če še pomnim, kdaj sva se seznanila. In zdlo se mi je, da je imel solzne oči in da se mu je glas tresel, ko je slišal moje odgovore.

— Morda si se pa zmotil... Gospod je v svoji dobrotljivosti videl, da ti je veselje govoriti o meni, pa te je vpraševal.

— Zakaj je pa prišel še k teti Zefyrini in govoril z njo?

— Tu je bil, praviš?

— Da.

— Po kaj je pa prišel? ... In kaj ji je dejal?

— Ne vem, ostal sem zunaj in spravil pohištvo z vozička, ko sta govorila. Teta je bila zelo mehka in slišal sem, da ji je dejal pri odhodu: jutri večer pridem.

Sem! ... jutri večer! ... Si dobro slišal?

— Dobro. In prepričan sem, da pripoveduje teta zdajle o tem posetu Panouflu in stricu.

— Gospod... morda bogat... In usmiljen... In dober... Tu... jutri večer? — je vprašal Milček.

In obšle so ga mračne misli. Zopet se je sklonil k luknjici v ključavnici in zagledal je nekaj, kar je močno podprlo njegovo strašni sum.

Panoufle se je hehetal in krilil z rokami po zraku; zdelo se mu je, da stiska z eno roko nekoga za vrat, v drugi pa drži nož in ubija.

Zefyrina ga je debelo gledala. Slimak se je pa očetovsko smehljaj. Končno so vsi trije legli. Milček in Claudinet sta se brž vrnila v posteljo. Toda Milček si je zaman prizadeval, da bi zaspal.

To, kar je bil zvedel od Claudineta o gospodu, ki se je zelo zanimal zanj, mu ni šlo iz glave. Morda je bil to policijski uradnik iz Moissellesa, ki je iskal njega, da bi ga odpeljal nazaj v kaznilnico.

Ne, policijski uradnik bi se ne trudil tako in bi ne hodil dvakrat k njim na dom.

Počakal bi bil in ga odvedel takoj.

Morda je bil pa dobrotnik, kakor je mislil Claudinet, ki ga je veselilo, če je lahko podpiral nesrečnike.

Ali pa je bil... Kdo... Tisti neznanec, ki je sanjal Milček proti svoji volji o njem in ki je o njem mislil, da stopi nekega lepega dne v njegovo življenje in ga reši.

Toda ta gospod pride jutri zvečer, Slimak, Panoufle in Zefyrina so pa dolgo govorili o tem posetu.

Pa vendar ni nameraval umoriti tega gospoda? O, to pot se je Milček kaj hitro odločil. Ne bo skriv novega zločina! Noče več ostati gledalec prekrizanih rok. Klical bo na pomoč.

Po policijo pojde... Reši tega človeka.

Dolgo ubogi deček ni mogel zaspati in vso noč so ga mučile težke sanje.

Naslednjega dne vse popoldne ni opazil ničesar, kar bi potrjevalo njegov sum. Popoldne so urejali stanovanje. Pač pa je popoldne opazil, da pripravljajo Zefyrina možakoma čisto perilo in obleke, ki jih navadno nista nosila.

Spomnil se je, da sta bila Slimak in Panoufle preoblečena tudi usodne noči v Moissellu-sur-Landelle.

Čez nekaj časa je presenetil Panoufle, ko je baš brusil nož na brusu. Ni mogel zadržati krika.

— Kaj ti pa je? — ga je vprašal Panoufle. — Ali se ti zdi čudno, da brusim nož? Zapomni si, fante, da je oster nož naš najboljši prijatelj... A dober prijatelj pride človeku vedno prav.

Milček je odšel ves blede. Tu se je pripravljaval umor, slutnja ga ni varala. Toda trdno je bil sklenil preprečiti zločin.

Zvečer je dejala Zefyrina dečkoma:

— Torej, fanta, nocoj gremo na izprehod.

— Kam pa? — je vprašal Milček presenečeno.

— Če bi te kdo vprašal, moriš odgovoriti, da ne veš.

— Mama je tako ponosna na vaju, — se je oglašil Slimak, — da vaju hoče pokazati teti, ki je kupila od nas voz. Sta zadovoljna, radovedneža?

— Lahko takoj greste, — je menil Panoufle, — kmalu bo noč in čas je, da se napotite, kamor ste namenjeni.

Milček je razumel, kaj pomenijo te besede. Treba se je bilo odstraniti, da bi ne ovirali morilcev, da bi s Claudinetom ne bila prič roparskega umora ali da bi ne mogla pričati proti morilecema, če bi ju kdo presenetil.

Deček je pa imel toliko moči, da ni črnil niti besedice. Odšel je z Zefyrino in Claudinetom, toda zamaš si je prizadeval navezati s prijateljem pogovor.

Debela babnica je bila čez mero, nedvomno, da bi ji ne bilo treba misliti na tragedijo, ki naj bi se odigrala doma; zato je bila izredno zgovorna.

Z vsako roko je držala enega dečka ter jima na dolgo in široko razlagala zakaj je bilo treba prodati komedijantski voz.

Po ulici de la Glaciere so prišli do postaje.

— Da bi le ne prišel prepoznajo, je pomislil Milček.

Zefyrina je kupila vozne listke baš v hipu, ko je vlak privozil na postajo. Brž je potegnila otroka za seboj. Vrata so bila odprta.

Claudinet ni razumel, zakaj ga je Milček potegnil za suknjič. Zlezel je v vagon. Zefyrina pa za njim. Milček je pa hitro zaprl vrata za njima in izginil v temo.

Vlak je odpeljal. Zefyrina je že sedela v kupeju in ni imela kdaj pogledati, kam je deček izginil.

Milček se je hitro vrnil na postajo, kakor bi bil zamudil vlak, potem pa je hitel na vso moč k brlogu, kjer se je po njegovem trdnem prepričanju pripravljaval umor.

Ves upehan je prihitel do hiše, kamor so se bili preselili. Nastavil je uho na vrata; bilo je vse tiho.

Tedaj je mirno preplezal zid in skočil na dvorišče. Skozi zamreženo okno je zagledal Panoufle; sedel je sam za mizo in zdlo se je, da čaka.

Deček se je sklonil pod oknom tako, da je lahko vse videl, ne da bi bil v nevarnosti, da bi ga opazili iz hiše.

Vedel je, da bi po potrebi lahko zlezel skozi okno v hišo, ker je bila mreža deloma izruvana.

Čakal je. Ta čas so pa odplavale njegove misli k dobri gospe v Moisselles in tudi k onim dragim bitjem, ki je o njih tako pogosto sanjal; njegovo srce je bilo polno poguma.

Kar je zaslišal trkanje na

vežna vrata. Pričakovani mož je prihajal.

VII.
PAST

Kakor je bilo že vnaprej dogovorjeno, je čakal Panoufle sam v veliki sobi, ko je Ramon de Montlaur potrkal na vežna vrata.

Slimak je čepel v sosedni sobi, pripravljen na vse, da bi težko pričakovani mož ne odšel, ne da bi jima pustil toli zaželeni denar.

Panoufle je vzel luč in šel odpret. Zvest svojemu značaju je bil zelo miren.

Obetal se mu je dober plen, vse je šlo gladko od rok, morda bo treba malo barantati, toda to nič ne de.

(Dalje prihodnjik)

Mali oglasi

IZ URADA KLUBA DRUŠTEV SND

na St. Clair Ave.

Obvešča se zastopnike kluba društev S. N. Doma, da se bo vršila četrt letna zastopniška seja zastopnikov Kluba društev SND v četrtek dne 29. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani št. 1 novo poslopje. Poziva se vse društvene zastopnike da se gotovo udeležijo.

Anthony Zakrajsek, tajnik.

TEŽAKI

za prejemanje železja

ZUNANJE DELO

INSPEKTORJI

z ali brez izkušnje

DELO ZNOTRAJ

Visoka plača na uro

Cleveland Tractor

19300 EUCLID AVE.

Otvoritev posebne STENSKI PAPIR, preko 1000 novih 1943 vzorcev na izbero. Posebnost od 1/3 do 1/2 ceneje. NATIONAL WALL PAPER & PAINT CO. 6922 St. Clair Ave.

Mali oglasi

Izurjeni operatorji

na BORING MILLS

(Horizontal in Vertical)

VELIKIH STRUGALNIKIH RADIAL DRILL

Plača na uro, poleg "overtime." Če ste sedaj zaposleni pri obratnem delu, se ne prijavite.

Wellman Engineering 7000 CENTRAL

Moderno

hišo za 2 družini; blizu E. Park Drive, od boulevarda, se prodaja hitremu kupcu po zmerni ceni.

STRAINIC REALTY CO. 18000 Lake Shore Blvd. IVanhoe 6561

Želim

kupiti 1940 ali 1941 avto. Plačam v gotovini. Pokličite HEND. 3756.

Ženska ali moški

dobi delo v gostilni za čiščenje prostorov. Dobra plača. Vprašajte pri KMETT MINT TAV. ERN, 397 E. 156 St.

Prodaja hiša

s 6 sobami in takozvano "summer kitchen." Hitremu kupcu se prodaja po zmerni ceni. Zgledite se na 1018 E. 76 St.

Hiša za dve družini

je naprodaj — 8 sob, dve garaži; nahaja se blizu 140 ulice v lepi, mirni okolici. Cena \$8,500. Vprašajte pri Mr. PETROVICH 253 E. 151 St., ali pa pokličite KEmore 2641.

VOJNO DELO

IZKUŠENE DELAVCE

ali ZAČETNIKE

"SLUŽITE KO SE UČITE" DOVOLJ "OVERTIME" Strojni operatorji

Drill Press

Lathe

Turret Lathe

Milling Machine

Vertical Boring

Horizontal Boring

Težaki

in Pomočniki

Nahaja se na priročnem kraju, blizu St. Clair in "cross-town" busov.

Employment urad je odprto dnevno 24 ur; ob nedeljah od 9-12 in 2-4.

Za pojasnila pokličite KEmore 3040

Če ste sedaj pri obratnem delu, se ne prijavite.

The Breckenridge

Machine Co.

23000 ST. CLAIR AVE.

med Bliss in Babitt Rd.

"It Takes Both"

It takes an Isbell and a Hutson... a Sammy Baugh and a Dick Todd to form a forward pass combination. It takes both... War Bonds and Taxes to provide the necessary finances to win this war—a war for freedom and humanity. Are you doing your part?

U. S. Treasury Department

THE MAY CO.'S BASEMENT

Stili, ki jih želite!

Velikonočne SUKNJE

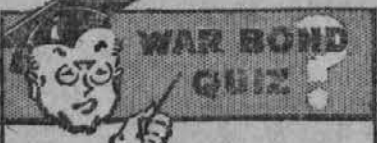
Za spomladansko in poletno nošo

Čedno ukrojeni in lični stili

13.94

Dolgo in za vsako priliko boste nosili te lepo ukrojene suknje... za velikonoč... prav do jeseni! Cavalry Twills, Shetlands, Tweeds, in okusni Plaids. Chesterfield, boxy, umerjeni s pasovi ali "boy" stili. Kot nalašč za VAS; mere 12 do 20, 38 do 44 za dekleta in žene.

The May Co. Basement

WAR BOND QUIZ

Q. Can Stamps of various denominations be placed in one album?

A. More than one denomination in an album greatly increases the work and cost of redemption. Please, therefore, don't mix denominations.

Q. May a minor designate a co-owner or beneficiary?

A. Yes, if the purchase is made by the minor from his own wages or earnings.

Q. Do I lose my investment if my War Savings Bond is lost, stolen, or destroyed?

A. No; upon satisfactory proof of loss or destruction, the Treasury Department will issue a duplicate, usually without requiring a bond of indemnity.

Q. May I register the name of a beneficiary on a Bond without his knowledge?

A. Yes. Records of War Savings Bonds are confidential. It is not necessary for the Treasury to contact the beneficiary during the owner's lifetime. Only individuals may be named as beneficiaries. No associations, churches, or clubs may be so named.

Remember—the longer you keep War Bonds, up to 10 years, the more valuable they become.

U. S. Treasury Dept.

WSS 707A